

XLPM 2.11

RELEASEDATUM: 2019-12-18

BESKRIVNING AV VAD SOM ÄR NYTT OCH ÄNDRAT

XLPM 2.11

Tack för alla bra förslag vi har fått in denna gång!

XLPM version 2.11 innehåller en **omfattande uppdatering av portföljmodellen**, i linje med gällande standard. Modellen ser i stort sett ut som förut men namn på faser, kunskapsområden och aktiviteter har ändrats och beskrivningar utökats. Ett nytt kunskapsområde har adderats och flera aktiviteter har förutom att de bytt namn flyttats mellan områden.

Utöver portföljuppdateringen har vi jobbat med följande:

- Flera termer och definitioner har lagts till eller förtydligats, bl.a. ett par roller samt inom riskområdet
- Justeringar av den bakomliggande tekniken har gjorts för att göra det möjligt att ge mer information om användandet av XLPM Online till er som är ansvariga för XLPM i era organisationer
- Övrigt: Omformuleringar, förbättringar och mindre rättningar i textstycken och bilder

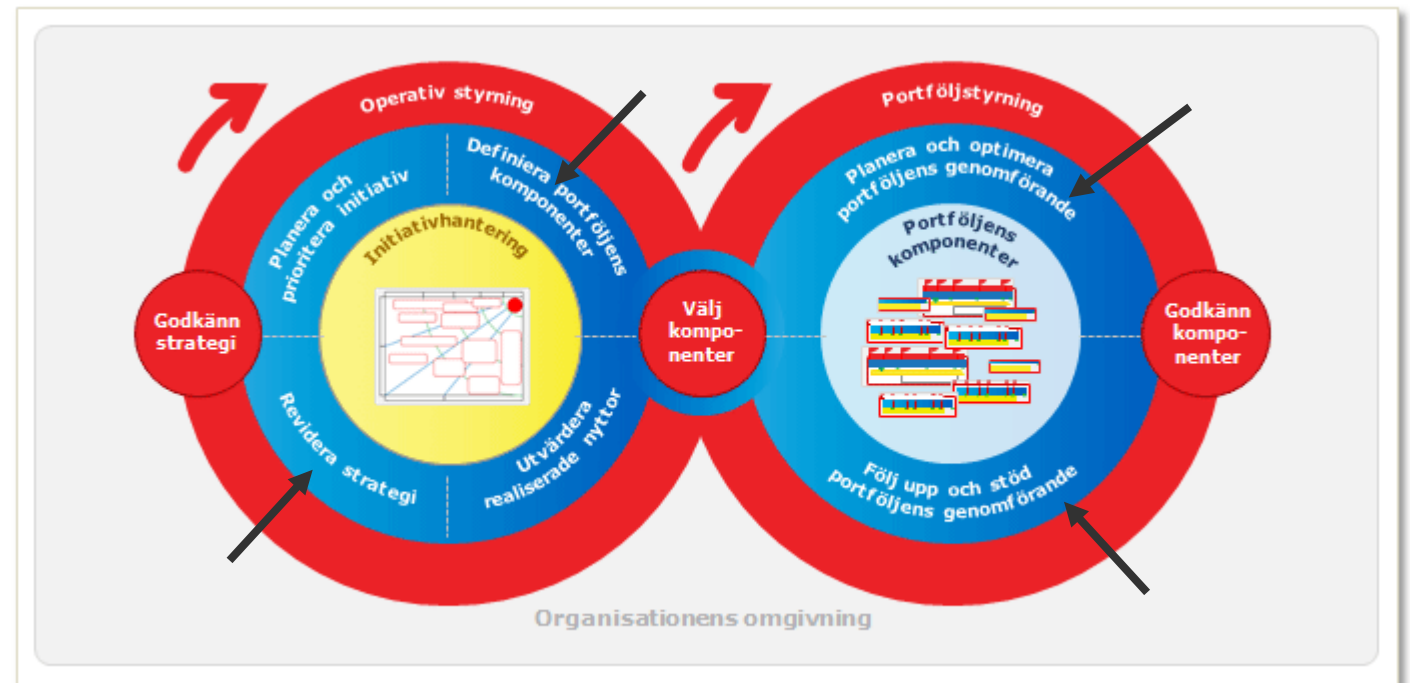
Detaljer finns på de följande sidorna.

Portfölj: Nya namn på fyra faser

Följande faser i portföljens livscykel har fått **ändrade namn**:

- Revidera strategi
- Definiera portföljens komponenter
- Planera och optimera portföljens genomförande
- Följ upp och stöd portföljens genomförande

På grund av namnändringarna har även definitionerna på faserna behövt omformuleras.

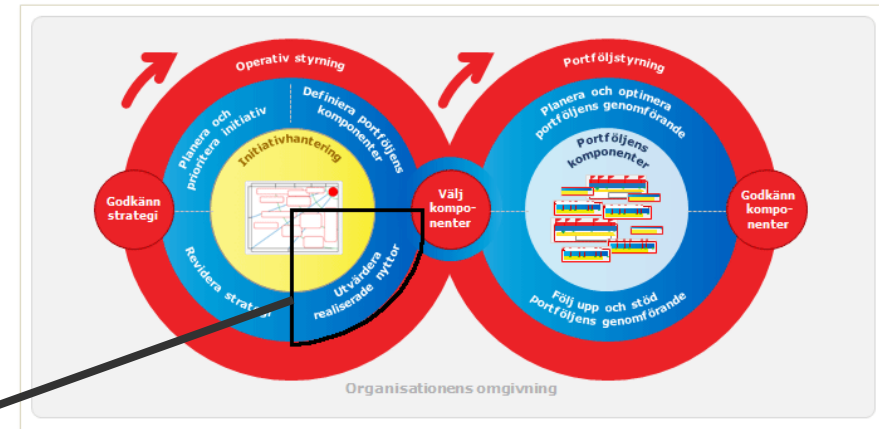
Portfölj: Läs mer-länkar för alla att-göra-punkter i faserna

Utvärdera realiserade nyttor

Vad är det? Hur gör man? Öppna som checklista

Att göra

- ⇒ Identifiera om förändringar har skett i organisationens strategi som påverkar portföljens sammansättning och förutsättningar. Läs mer: [Strategisk ledning av portföljen, hantera strategiska ändringar](#)
- ⇒ Följ upp och utvärdera hur väl genomförandet av portföljens beslutade komponenter leder till de nyttor och effekter som definieras i initiativens eller satsningarnas business case. Läs mer: [Värdehantering i portföljen, övervaka och hantera portföljens värde](#)
- ⇒ Utvärdera användningen av resurser i initiativen och i de ingående komponenterna och stäm av mot vad som var planerat. Tillhandahåll underlag och rekommendationer för styrande beslut. Läs mer: [Hantering av portföljens kapacitet och förmåga, analysera och rapportera utförande](#)
- ⇒ Övervaka identifierade portföljrisker och deras varningssignaler och aktivera åtgärdsplaner vid behov. Uppdatera riskplaneringen när så behövs. Läs mer: [Riskhantering i portföljen, övervaka och hantera portföljens risker](#)
- ⇒ Sammanställ och sprid nödvändig information till beslutsfattare, stöttare och andra portföljintressenter för att säkerställa deras

Samtliga att-göra-punkter på aktivitetssidorna för portföljens sex faser har nu **länkats** till **mer information** presenterat i att-göra-beskrivningarna i kunskapsområdenas **aktiviteter**.

Portfölj: Kunskapsområden

Revidera strategi	Planera och prioritera initiativ	Definiera portföljens komponenter	Planera och optimera portföljens genomförande	Följ upp och stöd portföljens genomförande	Utvärdera realiserade nyttor
Kunskapsområde:	Hantering av portföljens styrning				
Kunskapsområde:	Strategisk ledning av portföljen				
Kunskapsområde:	Värdehantering i portföljen				
Kunskapsområde:	Hantering av portföljens kapacitet och förmåga				
Kunskapsområde:	Riskhantering i portföljen				
Kunskapsområde:	Intressentsamverkan i portföljen				

Ett helt nytt kunskapsområde inom portföljledning har lagts till:

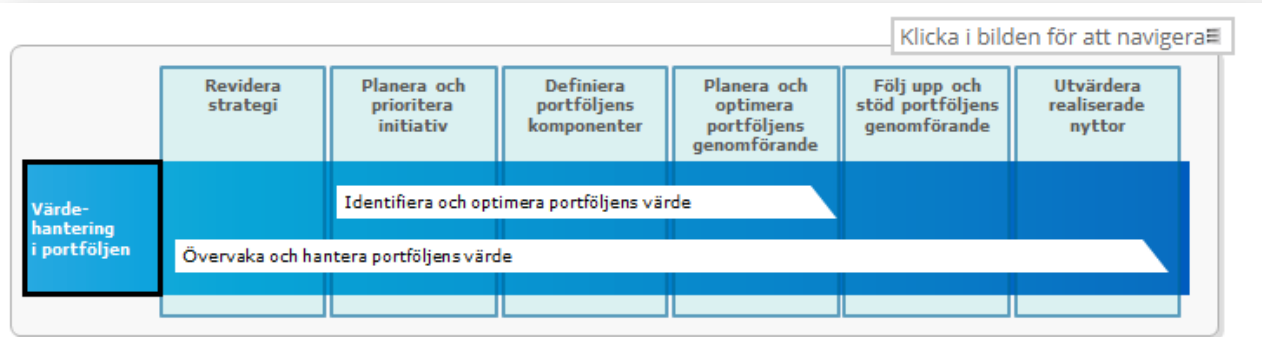
- **Värdehantering i portföljen**

Dessutom har följande kunskapsområden nya namn:

- **Strategisk ledning av portföljen**
- **Hantering av portföljens kapacitet och förmåga**
- **Intressentsamverkan i portföljen**

En fullständig beskrivning av flyttade, nya och namnändrade aktiviteter och kunskapsområden finns i slutet av denna presentation.

Portfölj: Kunskapsområden, utökade beskrivningar

Värdehantering i portföljen

Definition

Expandera allt

▼ Inledning

Värdehantering i portföljen är ett kunskapsområde som säkerställer att portföljens leverans av initiativ och ingående komponenter ger organisationen det önskade och planerade värdet. Värdet måste motivera organisationens investeringar av resurser, t.ex. materiella, finansiella, mänskliga resurser och immateriella rättigheter. Området omfattar planering, övervakning och mätning av de värden som uppkommer som en följd av leveranser av resultat, nyttor och effekter från portföljens komponenter och säkerställandet att dessa värden är i linje med de strategiska målen. Eventuella avvikelser måste identifieras så att korrigeringar kan göras. Arbetet omfattar både portföljens pågående och planerade arbete.

Värdehantering i portfölj är indelat i följande aktiviteter:

- ⇒ Identifiera och optimera portföljens värde
- ⇒ Övervaka och hantera portföljens värde

- ▶ När gör man vad i portföljens livscykel
- ▶ Ansvarsområden
- ▶ Färdigheter

Beskrivningen av respektive kunskapsområde har **utökats** och följer nu samma sektionsindelning som kunskapsområdena inom projektledning.

Portfölj: Nya och ändrade aktiviteter

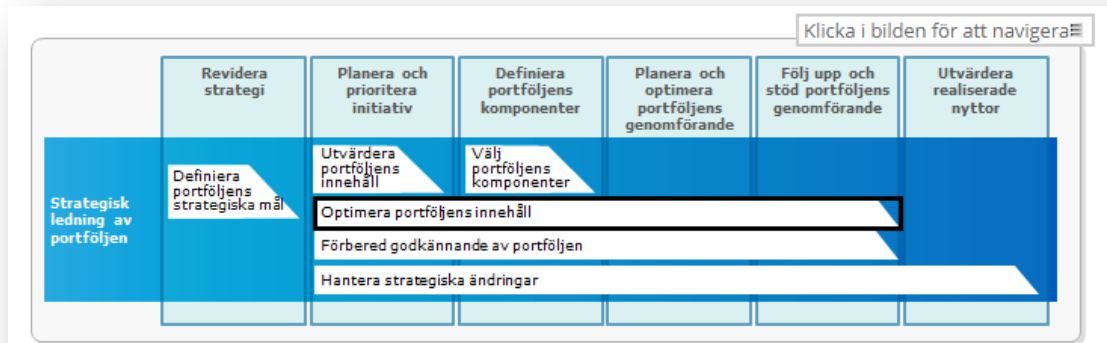
	Revidera strategi	Planera och prioritera initiativ	Definiera portföljens komponenter	Planera och optimera portföljens genomförande	Följ upp och stöd portföljens genomförande	Utvärdera realiserade nyttor
Hantering av portföljens styrning	Beställ portföljen Planera arbetet med portföljen					
Strategisk ledning av portföljen	Definiera portföljens strategiska mål	Utvärdera portföljens innehåll	Välj portföljens komponenter			
		Optimera portföljens innehåll				
		Förbered godkännande av portföljen				
		Hantera strategiska ändringar				
Värdehantering i portföljen		Identifiera och optimera portföljens värde				
	Övervaka och hantera portföljens värde					
Hantering av portföljens kapacitet och förmåga	Analysera kapacitet och förmåga	Hantera och balansera tillgång och efterfrågan			Analysera och rapportera utförande	
Riskhantering i portföljen	Identifiera och balansera portföljens risker					
	Övervaka och hantera portföljens risker					
Intressent-samverkan i portföljen	Identifiera portf. intressenter och planera intressent-samverkan					
	Övervaka och hantera portföljens intressent-samverkan					

Ett antal portföljaktiviteter har ändrade namn och några har flyttats till nytt kunskapsområde:

- 1 ny aktivitet
- 9 aktiviteter med ändrade namn, kvar i samma kunskapsområde
- 7 aktiviteter med ändrade namn, flyttade till nytt kunskapsområde

En fullständig beskrivning av flyttade, nya och namnändrade aktiviteter och kunskapsområden finns i slutet av denna presentation.

Portfölj: Utökade aktivitetsbeskrivningar och att-göra-listor

Optimera portföljens innehåll

Definition

Vad är det?

Hur gör man?

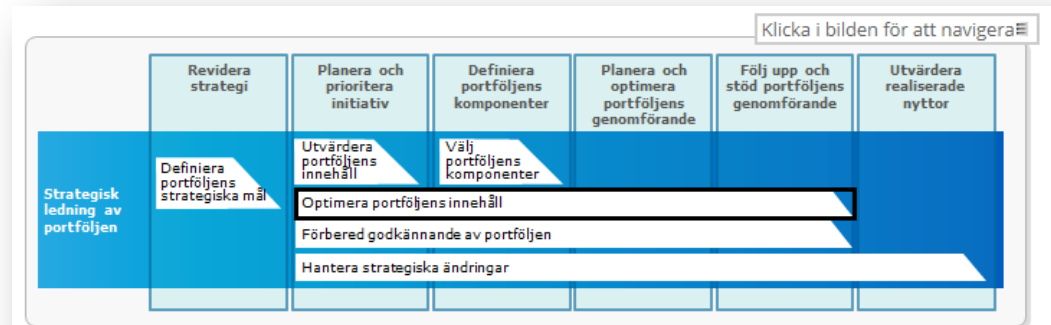
Översikt

Aktiviteten optimera portföljens innehåll omfattar att bedöma identifierade initiativ och, baserat på organisationens processer för urval och rangordning, välja den mix av initiativ som har störst potential att stödja uppfyllandet av organisationens strategi.

Aktiviteten beskriver ett sätt att skapa/definiera en portfölj som stödjer den tänkta strategiska planen. Det är en dynamisk, pågående process som möjliggör utvärdering och prioritering inom portföljen. Ett antal gemensamma beslutsunderlag och kriterier måste listas. Kriterierna tillåter en balansering av portföljen för att stödja organisationens strategiska mål och syften.

Exempel på utvärderingskriterier:

- ⇒ Mål och syfte
- ⇒ Nyttor, finansiella och icke-finansiella
- ⇒ Risker, både interna och externa
- ⇒ Marknadsandelar, nuvarande och önskad position inklusive hur snart man vill nå den önskade positionen

Optimera portföljens innehåll

Definition

Vad är det?

Hur gör man?

Öppna som checklista

Minimera listor

Att göra

- ⇒ Kategorisera och balansera identifierade initiativ och prioritera dem baserat på organisationens processer för urval och rangordning.
- ⇒ Identifiera den mix av initiativ som har störst potential att stödja uppfyllandet av organisationens strategi.
- ⇒ Identifiera den mix av initiativ som har störst potential att genomföras med framgång och som ligger inom gränserna för organisationens riskkapit.
- ⇒ Definiera och utvärdera olika portföljsscenarioer baserat på analyser av de resurser som finns tillgängliga inom organisationen.
- ⇒ Identifiera den mix av initiativ som organisationen kan finansiera.
- ⇒ Prioritera identifierade komponenter baserat på prioriteringen för de initiativ som de ingår i.
- ⇒ Schemalägg genomförandet av portföljens komponenter baserat på prioritet, tillgång till resurser, finansiering och andra

Mallar och verktyg

- ⇒ Kompetens- och kapacitetsanalys (mänskliga, finansiella, tillgångar)
- ⇒ Vägda rangordnings- och bedömningsmetoder
- ⇒ Kvantitativ och kvalitativ analys (kostnads-/nyttoanalys, scenarioanalys, SWOT-analys, analys av affärsvärde)
- ⇒ Grafiska analysmetoder (bubbeliagram)

Portfölj: Nya termer och definitioner

Identifiera och balansera portföljens risker »

Identifiera och optimera portföljens värde »

Identifiera portföljens intressenter och planera intressentsamverkan »

Identifiera portföljens intressenter och planera intressentsamverkan är en aktivitet som omfattar att identifiera och analysera portföljens intressenter samt att utveckla strategier för att samverka med intressenterna för att möjliggöra en framgångsrik leverans av portföljens värde. Identifiera portföljens intressenter och planera intressentsamverkan ingår i kunskapsområdet för att hantera portföljen.

 [Identify portfolio stakeholders and plan stakeholder engagement »](#)

De omfattande ändringarna i portföljmodellen har lett till många nya eller ändrade **portföljtermer** och deras definitioner.

Hantera och balansera tillgång och efterfrågan »

Hantera och balansera tillgång och efterfrågan är en aktivitet i portföljhanteringen som omfattar att identifiera och analysera portföljens efterfrågan av resurser, väga de olika resurserna och allokeras optimalt till portföljens komponenter. I aktiviteten ingår även att hantera resursallokeringen och eventuella resurskonflikter så att portföljen kan leverera värde. Aktiviteten övervaka och hantera tillgång och efterfrågan ingår i kunskapsområdet för att hantera portföljen och förmåga.

 [Manage and balance supply and demand »](#)

Hantering av portföljens kapacitet och förmåga »

Hantering av portföljens kapacitet och förmåga är ett kunskapsområde som omfattar hanteringen av portföljens kapacitet och förmåga för att säkerställa att portföljen kan göra idag (kapacitet) och vad organisationen potentiellt skulle kunna göra i framtiden. Kunskapsområdet omfattar även planeringen och hanteringen av tillgång och verksamhet.

 [Portfolio capacity and capability management »](#)

Två nya rolltermer - Beställare och projektägare

Många XLPM-användare har frågat om begreppen

beställare och **projektägare**.

De två termerna förklaras nu i XLPM:s terminologilista.

Beställare »

Beställare är en roll med koppling till att ett arbete utförs, t.ex. i ett uppdrag eller som vill ha resultatet och är beredd att betala för det, antingen med egna medel eller genom en organisation. Beställaren sätter förväntningarna på resultatet. Rollen beställare kan även bära en eller flera av rollerna kund, mottagare, initiativägare och sponsor. Beställaren kan tillhöra en annan organisation än den i vilket t.ex. projektet genomförs, t.ex. vid en leverantör. En intern beställare kan även agera på uppdrag av en extern kund och betala för det. Beställaren behöver nödvändigtvis inte heller vara mottagaren av resultatet om det är en extern räkning.

 [Order owner](#)

Projektägare »

Projektägare är ett alternativt namn på rollen projektsponsor. Vilken term som används beror på vilken rollen ska finnas. Det är viktigt att organisationen bestämmer vilket rollnamn som ska användas för att missförstånd undviks. Definitionen av rollen projektägare är densamma som för projektägare och kan också kunna vara aktuella men ett som bör undvikas är beställare, då den rollen är en annan.

 [Project owner](#) »

Nya termer inom riskområdet

Ett antal nya termer och definitioner inom riskområdet har lagts till:

- **Beredskapsplan**
- **Restrisk**
- **Riskaptit**
- **Risktrigger**
- **Sekundär risk**
- **Återstående risker**

Riskaptit »

Riskaptit är den risknivå som en organisation, avdelning eller individ är beredd att acceptera innan åtgärder anses nödvändiga för att minska risken.

Ri

Risktrigger »

Risktriggers är tecken på att en risk har inträffat eller är på väg att inträffa. Triggerer kan vara varningssignaler.

Ri

Återstående risker »

Återstående risker är de risker som lämnas över från ett projekt efter att projektet avslutats. De består av summan av restrisker och sekundära risker.

 [Remaining risks »](#)

Övriga ändringar

Terminologi

Förutom de nya/ändrade termerna inom portfölj- och riskområdet, har termerna **nytta** och **förmåga** nya definitioner:

*”**Nytta** är den fördel som uppkommer då levererade åtgärder, beteenden, produkter eller tjänster nyttjas av organisationen eller dess identifierade intressenter. Den förväntade nyttan av ett program eller ett projekt måste formuleras på ett sätt som gör det möjligt att verifiera att nyttan uppnåtts.”*

*”En **förmåga** kan skapas av ett resultat av ett projekt eller ett program, och avser här en organisations förmåga att utföra en tjänst eller leverera en produkt, dvs. att organisationen har den kompetens, de processer och den kapacitet som krävs.”*

Övrigt

- Tekniska förändringar som gör det möjligt att ge mer information om användandet av XLPM Online
- Mindre förbättringar och rättningar i textstycken och bilder.

XLPM-teamet tackar alla **XLPM-användare** och önskar en **god jul** och ett **gott nytt projektår!**

Flyttade och namnändrade aktiviteter och kunskapsområden inom portfölj

XLPM 2.10

XLPM 2.11

